

Brassói Ujlap előfizetési árai

helyben és vidéken:

Egész évre	8.— K.
Félévre	4.— K.
Negyedévre	2.— K.
Egy óra	—70 f.

Előfizethető a kiadóhivatalba.

BRASSÓI UJLAP

POLITIKAI HETILAP.

Megjelenik minden pénteken
12 órákor déli 12 órákor.Hirdetéseket felvesz a kiadó-
hivatal, Kolostor-utca 23. szám.

Hirdetések díjszabás szerint.

SZERKESZTŐSÉG ÉS KIADÓHIVATAL:
Brassó, Kolostor-utca 23. Telefon sz. 1-10.Felelős szerkesztő:
FEKETE JÁNOS.LAPTULAJDONOS ÉS KIADÓ:
MEISEL JÓZSEF.

Elvadulás.

Az emberi természet ösztönszerűleg irtózik a vértől, a vérontástól. Jó érzésünkben kifolyólag kiméljük még az ok-talan állapotban is a vért, az életet. Innen van, hogy csupán a legnagyobb elvadulás, a legsötétebb értelmi és erkölcsi vakság idején ontotta az ember embertársának vérének. Ontotta az emberevő kannibál, a tibeti tatár, de már a sátor alatt lakó, a tűzhely és kenyértermőföld áldásait becsülni tudó nomád védte, oltalmazta.

Ahogy a szelidebb erkölcsi érzék, a kereszténység szelleme s az evangélium isteni tanítása terjedt: mind inkább drágább, becsültebb lett az embervér. Természeti és isteni törvény vette oltalmába, az igazi emberiség, a humanizmus pedig a népek lelki világának közepébe helyezte a vérnek, a testvéri, rokoni és faji kapcsolatot életető forrásának becsülését.

A középkor háborus dulásai és államalakító mozgalmi között sem feledkezett meg az emberiség arról, hogy a

vért isteni és emberi törvény védi, hogy az ártatlanul megölt Ábelek vére boszúért az égbe kiált. Volt erőszak, volt vadság, kegyetlenség akkor. Ámde az egyház védő szárnyai alatt kifejlődött a lovagiasság, az emberiség becsülése, még az ellenségben is. Ez már isteni, ez már keresztény gondolat. Arra tanította a katonát, hogy ellenfelét legyőzze, de még ne ölje. A fegyvertelent, a védtelent, a nőt kimélje, oltalmazza. Egész világfelfogás, valóságos költészet fejlődött ki a lovagiasság emberszerető gondolatának hatása alatt. Ez a világfelfogás, ez a tiszta emberiség megannyozta a középkori történelem borús korszakait. Szelid fénye előtt azok sem hunyhathatnak szemet, kik a középkort igazságtalanul sötétségről, szellemi vakságról, durvaságról és kegyetlenségről vádolják.

Hová lett a lovagiasság? Hogy a keresztény törvényt: az ellenszereget ne is emlitem, háová lett a vérnek, az emberiségnek védelme, becsülése a most dúló világháborúban?

Azt mondották, irták és hirdették, hogy eljutottunk a műveltség magaslataira. Az angol az ő híres emberiségét, a francia felvilágosodását, az orosz vallási puritánságát rádiktálta s már már becsempészte a népek tudatába. S ime most látjuk, hogy szelidség, lelki nemesség, emberies érzés, boldogító szeretet nem jár a diadallal világnak eresztett jelszavak nyomában. — A háboru egyetlen csapására oda lett, eltűnt minden. Humanizmus, felvilágosodás, puritán vallási önhittség, minden, minden, mint a szappan buborék a szél előtt.

És micsoda vadság, a vérnek micsoda örületes pazarlása, amit a mostani csatákban látunk?

Van-e a bátorságnak, a lovagiasságnak egy parányi gondolata abban, hogy az orosz tibeti tatárokat hajszol maga előtt az ellenség ágyui elé? Humánus-e az angol, midőn ausztráliai pápuákat, vagy a francia, midőn afrikai kannibálok állít a német védővonal elé s azoknak testhalmaival tölti meg a védőárkokat és szakadékokat, hogy rohamot erőszakoljon?

A BRASSÓI UJLAP TÁRCÁJA.

Epizód a nagy „epizódról.”

Még a nagy offenzíva első napjaiban történt.

Hiába volt minden próbálgatásunk, a telefon „zummerje” nem működött. Utolsó parancsunk, amelynek nyilván fontosabb részét nem hallhattuk, azt tudatta, hogy ágyunként nyolc gránát leadása után . . . — Kis zugás — az összeköttetésünk megszakadt csapatainkkal. Vajon kémelek vagy egy gránát szakította-e el a vezetékeinket? Nem tudtuk. A nyirkos, sötét éjszakában két embert azonnal drótfajnik átvizsgálására kellett kiküldenem. Maradt még tizenöt emberem. Hétpróbás, vasidegzetű, nyudott székely fiúk, akik már végigharcoltuk a két éves háboru legizibb napjait, az egész orosz és szerb hadjáratot.

Volhynia mocsarai és homokpusztái közt a két ellenséges rajvonat három-négy, sőt sok helyen öt kilométernyire is volt egymástól. Két tábori ágyuval voltam az ellenséges rajvonatok között, egyrészt, hogy a C . . . -nál álló gyalogos csapatainkat oldalozó tüzzel észak-déli irányból támogassam, másrészt, hogy az ellenséget szintén ilyen oldal-tüzzel nyugtalanítsam.

Most ott állottunk a zugó, morajló homoktenger közepén. Az életmentő kötelet,

az egyedüli kapcsolatot, a telefonvezetéket kisodorta a vihar a kezünkben. A különböző kaliberű ágyúk tarackok és mocsarak dörögtek és üvöltöttek. Szimfonikus kattogott közbe a géppuska és pattogtak a gyalogsági golyók. Hosszu fénysávokkal szelte keresztül a sötétséget egy-egy fényszórónak itt-ott felvillanó kéréje. A világító rakéták, akár a tűzjátéknál, emelkedtek a magasba és haltak el vontatottan.

Az előttünk levő előőrsek már harcban állottak. A hátunk mögött 1500 méterre levő rajvonatban még csend volt. A vihar körülöttünk percről-percre nőtt. Ha áttörnek az előőrseken, elvesztünk. — A bizonytalanság ólomsúlylál nehezített rám. A telefonra többé nem számíhattam. Három napja még a szempillánkat sem hunyhattuk le. A kimerültség nyomai már mindegyikünkön láthatók voltak . . . Két ember azonnal előre megfigyelni, hogy az elő- és tábori őrségek fel tudják-e tartóztatni az ellenséget. Magam is előre futottam és egy kiemelkedőbb pont-ról igyekeztem valamit kivenni. Egy rakéte pillanatra megvilágította a csatateret. Honvédeink még sziklaszilárdan tartották magukat az irtózatoss gránátokban, de lépésről-lépésre közeledtek orosz holttesteken át bukácsolva s lassan előre nyomulva a muszkátömegek. Itt csak csoda segíthet . . .

Minden pernyi késedelem veszítünk okozhatja. Lélekszakadva rohantam vissza. A fe-

jünk felett a rajvonatunk mögött álló tüzérségünk irtózatoss halálzáport zudított az ellenség soraira. Az ágyukat állásukból kihúztuk és készenlétebe helyeztük. Az izmok megfeszültek, pár perc alatt készen voltunk. Az egyikre annyi löszert raktunk fel, amennyi csak elfért rajta, másikkra kevesebbet, hogy lövési szabadságát ne akadályozza.

És most várjuk kiküldött katonáinkat a hirrel. Néhány irtózatoss perc telt el, az idegek megpattanással fenyegettek. Hátha ez a néhány perc mindannyiunk életébe kerül? Már ép azon gondolkodtam, hogy megkezdjük a visszavonulást. Nem! A székely fiúk, ha saját életük árán is, nem hagyják ott bajtársaikat. Talán még két embert utánuk küldök? (Egyedül senkit sem szabad küldeni.) Nem, ezt nem tehetem! Nem nélkülözhetem őket, s talán ők is ott vesszenek? Egyik emberem hirtelen jelenti, hogy két csuszó alakot lát közeledni. A sötétség ellenére is ki lehetett venni a most már rohamra közeledők elmosódott körvonalait. Eljűk futok. Igen, az én embereim. Lihegve, izgatottan jelentik, hogy előőrseinket állásaikból kinyomták, az oroszok lépésről-lépésre közelednek.

— Megragadni a kerekeket! — s mintha egy óriási nyomás alól szabadultunk volna fel, elindultunk a süppedős homokban rajvonatunk felé. Másfél kilométer s minden méterért véres verejtéssel kell megdolgoznunk. Mintha a végtelenbe nyulna ez az út. Min-

Borzadva halljuk és olvassuk, hogy az ellenség győzelem esetén foglyokat nem ejt, hanem aki végső szükségben megadja magát, azt mind leöli. A sebesülteket leszúrják, felkoncolják. Falvakat felégetnek, a termést megsemmisítik. A kozákok és cserkészek, ázsiai vad népekkel vegyülve katonai parancsokra rabolnak, fosztogatnak, becstelenné tesznek. Valósággal tobzódnak a kegyetlenségben. Most már Bukovinában vérebbekkel hajszoják a menekülőket és visszavonuló csapatokat. Az életért és oltalomért esdeklő nőket, gyermekeket és aggastyánokat kardélre hányják, dardanyéllal agyonverik.

Nem harc ez, ami most folyik az ellenséges csatamezőkön. Nem erőknek összemérése nagy eszmékért, érdekekért. Nem a hazának védelme, a műveltség, oltár, trón biztosítása, hanem örvény, a vakmerőség végső, fékevesztett dühöngése. Ez a halálra éhezett fenéved élethalál harca az utolsó koncert. Ez teljes elvadás, teljes embertelenség.

Ennek a vége nem lehet győzelem. Ennek a vége csak kiirtása lehet minden értéknek, az ész és szellem minden alkotásának megsemmisítése.

A győzelmet és békét csak keresztény gondolat vihathja ki. Csak lovaság, az élet, a vér kimélése. Csak a kijózanodás, mely az örület után jönni fog, mert jönni kell.

B. Gy.

Triumviratus.

A roppant méretű világégés két eszendeje dühöngő lángnyelve belevilágított nemcsak egész nemzetek eddig kevésbé ismert erkölcsi és faji tulajdonságok berkeibe, hanem sok oly jelenség vetődött napfényre, amelyeket a múltban lemosolyogtunk s jelentéktelen fantazmógiáknak tekintettünk csupán.

Ki kell ragadnunk a világrend berkeinek egy pár megdöbentően csuf fattyuhajtását, vizsgáljuk meg közelebbről — az eget vereső tücsónak fényénél — azokat, hadd lássák és okuljanak azok, akik a haszontalannak hitt palántából akár tehetetlenségből, akár nemtörődömségből növesztették meg e minden idők legundokabb dudvait.

Történelmet írunk, szegezzük le frissen az utódok számára, hogy miközben a minden oldalról megtámadott haza tengernyi vérral áldozott léteért, azalatt saját fiai sorából akadtak, akik e világdrama nyílt színein gyilokkal támadtak az őket jóval táplált édesanyára: hazájukra.

Ezen alávalók sorából ragadjuk ki a notáriusokat s állítsuk triumvirátussá össze, — nem mintha a híres római triumvirekkel szándékozánk párhuzamba vonni, — hanem így egymás mellett téve lássuk romlott lelkük tisztátalan, tekervényes ösvényeit.

Mindenekelőtt az osztrák honatyát dr. Battisti Cesarót, a trentinói kerület szocialista képviselőjét vegyük elő. Röviden végzünk, mint a mily röviden végzett vele a bakó, kinek kötelére teljesen megérett. Szocialista és képviselő... Mi más elveket vallhat, mint békés népjólétet, a világszabadság ideáit, melynek a nemzetköziség volna koronája... E helyett nevezett népét, kerületét elárulva, taliánmódra a hitszegők táborába szökött s fegyverrel támadott azokra, akik őt egykor vállalkra emeltek. Legalábbvaló ellenségünk seregének élén tért vissza,

mint alpini kapitány. Célját elérte hamarabb, mint hitte; ott emelték őt akasztófára, ahol elárult népe vállaira emelte egykor. A triumviratus másik két tagja magyarföld szülöttjei: Lukáciu László volt magyar országgyűlési képviselő s a tekintélyes g. katolikus egyház papja, Góga Oktávián a Petőfitársaság tagja, neves poéta s ugyancsak volt komoly jelölt a magyar parlament egyik tagságára. Mi indíthatta ezeket arra, hogy az emberiség legszörnyűbb bűnét: a hazaárulást tudatosan, nyíltan elkövessék mindazok szemeláttára, akiknek itthon vezéreivé tolták fel magukat a demagógia nem válogatós eszközeivel? Mily hátsó gondolattal lépték át azt a földet, amely jólétet, rangot tekintélyt adott nekik?

Az álarc lehullott cimerez hazánkfiainak... a rubeles zsákok szaga izgatta orrotok cimpáját és nem a „román nép megváltása“ a mit öblös torokkal ordítottok a bukaresti csöcselék fülébe. A román nép nem kér a ti szennyes miveteiből. A hazai románság vérel pecsételte meg magyar testvérei sorában azon földhöz való hűségét, a melyet ti galádul eladtatok. A romániai románok jobbjai pedig „önfeláldozástokért“ úgy kezel, mint a bélpoklosokat. Mégis csak hűségesebbek valának a belényesi választók, mint a galaciak, ugy-e Lukáciu ur? Igen, mert Románia kormányának tisztában volt a Lukáciu & Góga firma muszkalelkűségével. Egy kis bökkenő csupán az, hogy a rubeles zsáknak is van ám feneke, vagy talán ott kotorásznak már!? Mily jó lenne a mámor után a lacfalusi paróchián, illetve az aradi kávéházban a bárbarok földje áldásait élvezni...!

Jertek... jertek triumviratus másik két cimere, ácsolják már számotokra is... az akasztófát.

(—i.)

den izom a megszakadásig feszül. A föld mintha dühöngött, rázkódott volna a körülöttünk lecsapódó gránátoktól. Előttünk sötét folt. Igen, itt vagyunk már a megtévesztő ütegállásnál. Ide kétszeres dühvel lőnek az oroszok. Az ut kissé szilárdabb lett. Innen már csak nyolcszáz méterre vannak a lövészárkaink.

— Fiúk, jobban! — ordítom. Már magam sem tudva, mit beszélek, hiszen minden cseppnyi erőnk megfeszítésével, irtózatosszerű energiával taszítjuk a két ágyut. Egy rémes dörögés s a légnyomás mindnyájunkat megtántorít. Az elül levő ágyu közvetlen közelében csapott le egy gránát. Pillanatnyira megtorpanunk. Igen, a Kovács. Gyorsan, vigyázva ráfektetjük az ágyu hátsó részére. Nem hagyjuk itt, hátha elvérzik. Szabón már nem segíthetünk. Szétronsolt teste ott feküdt a homokban, véres cafatok lógtak ki a melléből. Őt itt kell hagynunk. Tovább — tovább!... Egyik emberem átmegegy oda segíteni s kezdődik újra az emberfeletti erőmegfeszítés. Még körülbelül ötszáz méter van előttünk. Nem fogjuk kibírni...

— Két-két tartány gránátot az ágyukról ledobni!

Megtörtént. Nem érezzük, hogy terhünk könnyebbédett volna.

Visszapillantok. Irgalmas Isten, könyörülj rajtunk! Érzem, mint fagy meg ereimben a vér. Az a sötét folt, mintha ott a hátunk mögött mozogna. Nem lehet, hogy már

beérték volna az oroszok! Mint vizbefelő az utolsó szál gerendához, ragaszkodom a gondolathoz, hogy az nem lehet, az csak vízió, a már hátunk mögött hagyott megtévesztő ütegállásunk az.

— Birki, nézze! Látja? Az oroszok?

És néz és most már én is látom, hogyan hömpölyög felénk az áradat, épen egy kisebb emelkedésnek a gerincén. Még lehettek kétszáz méterre tőlünk.

— Gyorsan, tüzre készen mind a két ágyut!

Pillanat alatt elhelyezkedtünk. A következő másodpercben már végigvillan az oroszok sortüze. Időközben észrevettek bennünket. A golyók kopognak a páncélvédőn.

— Kartács! Kartács! kiáltom s a jó székely fiúk, mintha most éreznék magukat elemükben, nyugodtan, hidegvérrel zudítják a halált a muszkákra. Beleölelünk az ágyukba s újra vagy harminc métert hátrálunk. Ujabb sortüz megállított bennünket.

— Kartács! Kartács! — ordítom.

Körülnézek. Embereimnek alig a fele van az ágyuk mellett. A sötétség mintha engedett volna.

— Nagy! Nagy!

Odaugrik mellém. Már nem lehetünk messzebb mint háromszáz méterre a drótsövényünk előtt.

— Fuss oda s kérj az első tiszttól sürgős segítséget...

A következő pillanatban már elrohant.

Magam is odaugrom az egyik ágyuhoz s úgy szórjuk a halált a muszkák szemébe.

— Kitartás! Kitartás!

Mintegy a tulvilágról látom, hogy a másik ágyut ott akarják hagyni. A muszkák sűrűn tódulnak felénk. Még egy embert hátra küldök. Már csak ötön maradtunk. Istenem, segíts rajtunk! Még csak öt percig kell kitartanunk. Ontjuk a tüzet. Az ágyuk ösöve már piros a nagy tüzeléstől. Számolom magamban a másodperceket. Édes jó anyámnak aggódó és biztató arca jelenik meg előttem. Most kiesik mellőlem egy ember. Már csak ketten-ketten vagyunk az ágyuknál. A muszkák már harminc-negyven lépésre bukdácsolnak előttünk. Rémesen üvöltönek. Most egy utolsó roham és végünk! Még kilövének egy-két shrapnelt, gépiesen, tudat nélkül s hallják a muszkák ordítását.

A derengő hajnalban hatalmas „Éljen!“ és „Hurrá!“ harsan fel a hátunk mögött. Ónsszínűvé válik a világ előttem, érzem mint szökik a vér a fejembe... azután minden sötét lesz.

Fölnyitom a szemem. Fiatal, barna arcú honvédhadnagy ül mellettem a fedezékben. Künn a lövészárkok nyüzsgő élete. Kábult fejemnek első gondolata: Mi van az embereimmel és a két ágyummal? Megnyugtató, biztosságban vannak s lövészárkunk mint ércfal áll az oroszok előtt, melyen még sok koponya fog betörni.

Zakariás Árpád.

Háboru.

„Ne féljetez kedvesink...“, mert Kárpát szent bérce az ázsiai mérhetetlen csordahullámok örök csalhatatlan gátja... Benne biztunk — nem ok nélkül — hosszú vérviharos évezreden át, ő ma is a mi legbiztosabb védőpajzsunk... Ágyugolyók szántják óriás lábait, gránát eső gyújtogat lejtőin, vérbenforgó szemü millió meg millió muzsik parányok rajzzák völgy s szakadékait. És a szent bérce ormai méltóságos kevélységgel merednek alá a százalmas ágyutöltelékre, mintha mosolyogva azt mondaná: eddig és ne tovább, mert az én testemen át vergődő cári seregcsapatokra innenről még mélyebb sírgödrök tátonganak...

Romániát baleknek nézik még mindig a „kis nemzetek patronusai“... így pétervári jelentés szerint Miklós cár táviratot intézett bukaresti ágenseihez, hogy Románia fegyveres segítsége most lenne reánézve legértékesebb, később azonban mit sem fog érni. Románia vezetői mindenesetre tudják, hogy ez már Isten tudja hányadik ilyen jelzésű táncra hívás és módját ejtik bizonyára ismét az illő kiköszörözésnek.

Az olaszok azonban más véleményen vannak. A „Popolo d'Italia“ szerint az olasz közvélemény kezd bizalmatlankodni Románia magatartása iránt. Ugymond: nemcsak hogy fog az ántánt mellett interveniálni, hanem számolnak azzal az eshetőséggel, hogy Románia a központi hatalmak javára fogja feladni semlegességét, mert állítólag a központi hatalmak és Románia között tárgyalások folynak, melyeket a bukaresti bolgár követ vezet.

A balkáni hadszíntérről vajmi kevés akció híre érkezik. Ellenségeink akarok ujságai ugyan állandóan köpdösik markukat, hogy így meg amugy seprik el a földszinéről a bulgárokat, mint holmi pelyheket. A Szalonikibe begubózódott ántánték azonban nagyon kedélyes életet élhetnek, mert bizony fittyet hányanak a többi frontokon vadul offenzívázó rokonaiknak s várják nem a béke fehér, hanem a diadal sült galambját, mely sehogysem akar a szájukba repülni.

Az angol-francia nagy offenzíva holt pontra jutott. Ezt beismerniök lehetetlen, mert akkor ugyan miért áldoztak fel egy fél millió embert? Ezt a „csekély körülményt“ számon kérné a nép, amely már türelmetlen, amely kezd már hangosan gondolkodni odaát. De mi lesz akkor, ha győzelem helyett a németek ellenállhatlan ellenoffenzívája következik? Mi már ezt közelebről sejtjük, akkor lehet lesz ántántékkal okosan is beszélni a békéről.

Az Egyesült Államok kalmárai erős angol imádók voltak egy tájban. Emlékeztetünk, hogy majdnem kenyértörésre került a dolog Amerika és Németország között, utóbbi tengeralatti háborujáért. Legújabb hírek szerint fordult a yankeek szerelme és kedvenc Angliájukra kigyót-békát kiabálnak. Mindkét esetben persze a haszonlesés, a jó üzlet irányította s irányítja önző lelküket. Annyi szent bizonyos, hogy mi az amerikai kufárokkal teljesen tisztában vagyunk. Lelkük rajta, hogy ellenségeink táplálták eddig mindennel, amely ami megsemmisítésükhöz kellett.

Holló nem vájja kiegymás szemét, épen ezért hidegen hagy marakodásuk. Tudjuk hányadán állunk úgy nyílt, mint alattomos elleneinkkel, majd e szerint igazodunk el a háboru után is.

INNEN-ONNAN.

Két hónap mulva megéri a helyzet a béketárgyalásokra.

Londoni jelentések szerint a napokban komoly politikusok és parlamenti férfiak azon nézetüket fejezték ki, hogy a legközelebbi két hónapban vagy megtörik Németország ellentállását, vagy pedig az ellenség bebizonyítja legyőzhetetlenségét. Két hónap mulva megállapítható, folytathatja-e Németország az ellenállást gazdasági téren is. A háboru kezdete óta a blokád nyomása ma a legerősebb. Németország készletei fogyóban vannak, de az angol sajtó minden nyomozása dacára senki sem tud arról, hogy Németországban egy ember is éhhalált szenvedett. Ha Németország négy héten belül természet betakarítja, az ántánt a gazdasági győzelemről lemondhat. Két hónap mulva józanul fel kel vetni a kérdést: érdemes-e a háborut folytatni és vajjon nem jelent-e annak folytatása tiszta örületet?

Drágulni fog a posta is.

A magyar posta vezérigazgatósága és az osztrák postaigazgatóság között új megegyezés jött létre, amely most már jóváhagyás előtt áll: a megegyezés ugyszólván perfekt. Ha Magyarország és Ausztria megegyezett a magyar és osztrák postaigazgatóság külön-külön hasonló szerződést köt Németországgal is.

Az új egyezés eredménye a posta megdrágulása. Felemelik a postaforgalom díját, a drágább árszabás október elsején lép életbe. Októbr 1-től a levéltovábbítás díja, amely eddig 10 fillér volt, tizenöt fillér lesz. Felemelik a levelezőlap árát is, eddig azonban még nem döntöttek arról, hogy vajjon az öt filléres levelezőlap a jövőben nyolc fillérbe fog-e kerülni, vagy tízbe?

Megdrágul a távirat is: még nem állapodtak meg az új szódijakban, de valószínű, hogy a távirat szavanként két fillérrel többbe fog kerülni, vagyis egy-egy sürgőnyzóért a jövőben nem hat, hanem nyolc fillért kell majd fizetni. A nyomtatvány továbbításának a díja 50 gramig 3 fill., a csomagszállítás díja pedig 5 kilogramig 80 fillér, azon tul pedig öt kilogramonként emelkedő egységes díjszabást fogunk megállapítani. Az új szerződésnek nagyjából ezek a részletei.

Minél tovább harcolnak a frontokon, annál súlyosabbá válik a harc a front mögött. A hosszú ideig tartó front-harc kétségtelenül megnehezítette a fogyasztó közönség harcát a mindenféle eladóval, elárúsítóval, termelővel és ipari munkással szemben.

Törvényes intézkedések bizonyos tekintetben védik a fogyasztó közönséget a piaci élelem- és áruuzsorával szemben, de akkora az emberekben a falánksági vágy, hogy semmiféle intézkedés még eddig nem tudta meggátolni a nagy mértékben dühöngő áruuzsórát. Hiszen, ha szigorúan és lelkiismeretesen számbavesszük minden árunál és minden ipari munkaprodukciónál az anyagot, az előállítás és termelési költséget, hamar rájövünk, hogy fogyasztókkal szemben a legarcátlanabb kapzsiság és haszonvágy érvényesül.

A bőrneműek árusításánál és feldolgozásánál, a szappanárak felcsigázásánál, a posztóárak emelésénél, szóval az ipari és üzleti cikkeknel és minden élelmicikk körül legtöbbször az uzsora szenvedélyével kell harcolnia a fogyasztóközönségnek. Ezt a harcot pedig a fogyasztók nem bírják sokáig, ha minden téren nem lépnek fel a hatóságok a legnagyobb szigorral és nem sietnek gyorsan megfelelő intézkedésekkel a fogyasztó publikum segítségére.

Ma már az üzleti és piaci szemérmetlenség határtalan, amely nem pirul el, ha embertársát kiuzsorazza és ezt a hitány szenvedélyét a helyzet hazug beállításával mentegeti. Igazán kíváncsian és aggódva kérdezzük: még meddig?

EGYESÜLETI ÉLET.

A leány középoktatás rendezése. A hivatalos lapban Jankovich vallás- és közkt. miniszter, számolva a női életpályák meggyarapodásával nem várta meg a középoktatás teljes rendezését, hanem a kérdés sürgős voltánál fogva körrrendeletileg szabályozza a leány középoktatást.

Megszűnnek az eddigi csak általános műveltséget nyújtó felsőbbleányiskolák és helyükbe 3 különféle típusú leányközép iskola lép; úgy mint a felső leányiskola, leánygimnázium és felső kereskedelmi iskola 3 évfolyam lesz, melyeket az érettségihez hasonló záróvizsga fejez be.

A tanterv általában gyakorlatiasabbá lesz téve. A 3 típus alsó négy osztálya közös tagozatu, s csak az 5 osztálytól kezdve válnak szét, azonban a szétvállás mellett is maradnak közös tantárgyaik. Mind a háromból fel lehet lépni a kereskedelmi akadémiára, a 7. osztályu tagozatuból pedig különböző vizsga után a tanítóképzőintézet 4. osztályába. A 7. tanfolyam fölé külön nevelőnőképző egyéves tanfolyam szervezhető. A leánygimnázium egyenlőértékű a fiugimnáziummal és a főiskolákra képesít. A leánygimnáziumok és felső leányiskolák a 1916/7. tanévtől kezdve a tankerületi kir. főigazgató hatáskörébe utaltatnak át, a felsőkereskedelmi leányiskolák pedig a kereskedelmi iskolai főigazgató fenhatósága alá kerülnek. Az állami, községi, társulati és magán felsőbb leányiskolák 3 év alatt az új típusok valamelyikére átszervezendők, vagy amennyiben ez nem lehetséges, polgári iskolákká visszafeljesztendők.

A felekezeti és községi tanító k háborus segélye. A kormány megadja a segélyt és ez csak oly nem állami iskolák tanítóit illeteti meg, amelyek fentartói állami hozzájárulásban részesülnek, — a többi felekezeti és községi tanítóinak adjon rendkívüli segélyt az iskolafentartó.

Ez a rendelet lényege, amely egy helytelen közoktatásügyi rendszernek bizonyossága. A felekezeti és községi tanítók eddig is rosszabb javadalmazásból tengődtek s most még annyira megokolt rendkívüli háborus segélyben se részesíti őket a kormány a nemzet pénzből. S ugyan miért? Talán kevésbbé lelkes tanítók ezek a kitagadottak?

Nem itt a baj. Az oka abban a telhetetlen állomositási gondolatban keresendő, mely a felekezeti és községi iskolákat meg akarja törni eddigi önállóságukban, hogy az elszegényedés az államhatalom szelleme alá kényszerítse őket.

HIREK.

— **Elöléptetés az erdélyi székeskáptalanban.** Balázs Ferenc, főesperes-kanonok az örkanonoki, Sóthy Gyula a főesperes-kanonoki és Miklós István a theologus stallumba lépett elő.

— **Uj főtanfelügyelő.** Miklós István theologus kanonok egyuttal egyházmegyei főtanfelügyelővé neveztetet ki.

Az új főtanfelügyelő mint a gyergyói espereskerület tanfelügyelője már fényesen bebizonyította a főtanfelügyelőségre való rátermettségét. Szívvel gratulálunk.

— **Mangra Vazul lesz a szebeni metropolita.** Egy előkelő román egyháziúr, aki egy pár évvel ezelőtt ellenfele volt Mangra Vazulnak, úgy nyilatkozott, hogy teljesen bizonyos, miszerint Mangra Vazul fog bekerülni a nagyszebeni metropolita székbe. Így természetesen elnyeri a főrendiházi tagságot is s a magyarországi képviselő kerület megüresedik.

— **Adományok.** A háboruban elesett Brassóból származó katonák özvegyei és árvái javára adakoztak: Tompa Károly 50 kor. Schirmer és Schirkaner család 20—20 kor. Sperling Hermin és Gyula 10 kor. Eisner Hugó 100 kor. Gradiuar János 2 kor. Hesshaimer Adolf 2500 kor. Egy hölgytársaság 20 kor.

— **Vasárnap** délután 5 órakor szent órát tartunk. Olt. egyleti tagok szt. gyónást végeznek és szt. áldáshoz járulnak.

— **Mindazok,** akik őszzel bérmálkozni akarnak, kéretnek ebbeli szándékukat a helybeli pleb. hivatalban bejelenteni. Hétköznap 10—12 ó. Plebánia hivatal.

— **Nem félünk senkitől és semmitől!** Az utóbbi napokban szájról-szájra adták a kishitűek, a bolondítók, a szájuk ize szerinti rémmeséket. Óvunk mindenkit e huhogó baglyok pletykáitól. Semmi veszedelem. Viselkedjék ki-ki méltóan a véres frontokon küzdő kedveseinkhez. Sem Románia magatartása, sem ellenségeink ördögi mesterkedése minket meg nem félemlíthet. Álljunk a nagy küzdelmet hittal, bizalommal dicső őseink példájára és ne féljünk senkitől és semmitől!

— **Nyílt levél a 48-as párthoz . . .** cimen Urmánczy Nándor az izzig-vérig kuruc orsz. képviselő nyílt levelet intézett mindkét függetlenségi párthoz, melyben arra kéri elvtársait, hogy egy uton haladjanak, mert ez felel meg nagy nemzeti érdekeinknek. A mi álláspontunk is ugyanez.

— **Piaci őrseget szerveztek . . .** nem Brassón, hanem Kolozsváron. Szomorú fényt vet mai közállapotainkra, hogy most már itthon is fegyveresen kell védekezni a háboru egyik fekete serege: az árdrágítók ellen. Ez a sötét had a legveszedelmesebb ellenség, mert láthatatlan pozíciókból szedi áldozatait a türelmes defenzívába tespedő fogyasztók soraiból. A piaci őrseget létesítésének gondolata valóban üdvös taktika az itthoni létküzdelemben. Legfeljebb azt szeretnénk, hogy az őrseget által ejtett fogoly-bestiákat nem a szokott paragrafusok enyhe cirogatásaival: némi pénzberséggel sujtánák, hanem úgy kezelnék ezeket, mint a haza ellenségeit. . . Mindjárt javulna az itthoni éhező harcosok pozíciója.

— **A sorozásról elmaradtak letartóztathatók.** A belügyminiszter körrendeletben közli a törvényhatóságokkal, hogy akik a sorozásokról eddig elmaradtak vagy a leg-

utóbbi népfelkelői szemlén nem jelentek meg, a legközelebbi utóállításig hatósági őrizetben tarthatók, ha szökésüktől tartani lehet. Őrizetben tartásukra a közigazgatási fogházak szolgálnak. Ilyenek nem létében azonban erre a célra a bírósági fogházak is igénybe vehetők.

— **Hiveink figyelmében.** Tekintettel arra, hogy temetőink meglehetősen túlszűkítettek s így a sírhelyekkel takarékoskodni kell, ez uton is értesítjük hűveinket arról, miszerint a postaréti és bolgárszegi temetőkben egy sírhely ára 6 kor. A bolonyai temetőben 200 kor. Ingyenes sírhelyet ezentul nem adhatunk. Vagyontalanok a városi köztemetőben kapnak ingyenes sírhelyet. Zavarok kikerülése végett, méltóztassanak ezt tudomásul vennei. Plebánia hivatal.

— **Felhívás adófizetésre.** A városi adó hivatal felhívja az adófizető közönséget, hogy negyedévi adó és pótdó tartozását f. é. aug. hó 16-áig annál is inkább fizesse be, mert ellenesetben késdelmi kamatokkal számítanak fel a terhére.

— **Furcsa eljárás.** A helybeli 3. számú tartalékkórházból, nem tudjuk miért, 2 hivatásos ápolónővért elbocsájtottak, akik a háboru kitörése óta a legnehezebb osztályt vezették páratlan buzgósággal és lelkiismeretességgel a szegény beteg katonák és orvosok teljes megelégedésére. Az indító okot nem ismerjük, de furcsának tartjuk azt, hogy ép hivatásos nővéreket bocsájtanak el akkor, mikor ők — ismerve hazafias gondolkodásukat — aligha nem lemondtak volna a tiszteletdíjről is s így olcsóbb és körülbelül hivatásban erősebb ápolónők álltak volna betegek szolgálatában. Vagy talán utban álltak valakinek? (Beküldetett.)

— **Az olaszok foglyokat vásárolnak.** Egy elfogott olasz katonánál egy parancsot találtak, amelyben az áll, hogy a mi hadseregünk minden elfogott közemberért 20, altisztért 30 és tisztért 60 lirát ígér az elfogónak. A történelemírás adalékai között szép bizonyítvány lesz ez a parancs az ántánt leghitványabb kompánistájáról, — amelynek utolsó paszusa szó szerint így hangzik: „Óvatosan járjatok el, mint vadászatban, igyekezzetek a járőröket körülkeríteni és a parancsnokokat felkoncolni.“ — Így szövetséges bítang? Erre mi mást mondhatnánk újból, hogy „köszönjük paraszt, hogy erre is megtanítottál!“

— **Katonatisztek drágasági pótléka.** Mint értesülünk a katonatisztek is, a főhadnagy rangig egyszeri drágasági segélyben fognak részesülni. A zászlós vagy nőtlen hadnagy vagy főhadnagy 150 koronát, a nő főhadnagy 200 koronát fog segélyként kapni.

— **Szerb foglyot fogtak az orosz foglyok.** A nagyváradi kavicsbánya csendes muszka-fogoly munkásai nagy ujongással fog-

tak el egy szerb szökevényt. A szerb örvendett a szövetséges bajtársaknak s pártfogást kért tőlük a további meneküléshez. Nem úgy ám a muszkák . . . szirbszki . . . szirbszki kiáltással rontottak mérgesen a „testvére“ s kicsiny híján el nem paskolták, mert szerintük a szerbek az okai, hogy most egymást ölik az emberek. A delikvenset azután a rendőrség vette pártfogásába.

— **Kötelességünk tovább harcolni.** Andrassy Gyula gróf a Neue Freie Presseben cikket irt a békéről. A magyar nemzet ereje nincs megtörve — írja Andrassy — én szentül hiszem, hogy végül mégis mi fogunk erősebbeknek bizonyulni. Rendithetetlen hittem az, hogy a béke szent ügye a mi fegyvereink sikerétől függ. A mig ellenségeink abban a hitben ringatják magukat, hogy ők az erősebbek, addig nekünk törekednünk kell őket tökéletesen letörni, mert csak így maradhatunk hűek egész politikai akciókhoz. Mi ezen az alapon, annak a ténynek elismerése alapján fogadhatunk el békét, hogy mi kerékdünk felül, mivel pedig egy ilyen béke az ántánt eredeti gondolatának feláldozásával járna s erre ellenségeink nem hajlandók, azért most még felelősségünk tudatában nem is kezdhetünk békéről beszélni és legfőbb kötelességünk önbizalommal kitartani és tovább harcolni.

EGYHÁZI ÉLET.

Pünkösd után 8-ik vasárnap. (aug. 6.)

Mise kezdetére. Istenem, irgalmadban részesültünk, templomodban, amely messze terjed, Istenem a neved, egy a föld legvégső határáig felhangzik dicséreted. Jobbod igazsággal teljes. Nagy az Ur és minden dicséretre méltó Istenünk városában, az ő szt. hegyén.

Szt. lecke. (Róm. 8. 12—17.) Isten gyermekei és örökösei vagyunk.

Szt. evang. (Luk. 16. 1—16.) Példabeszé a sáfárról.

Szt. misék. Csendes szt. misék 6, 7, 8 (katonáknak), 9 és 1/2 12 ó. Délelőtt 10 ó. szent beszéd (német), szentségkitételes szt. mise. Délután 5 ó. szt. óra.

Hétköznapokon: szent misék 6 és 7 ó. este 7 ó. ima.

Felelős szerkesztő: Fekete János.

APRÓHIRDETÉSEK.

Mindenki kaphat állást, ha a Brassói Ujlap apró hirdetései között hirdet. Egy 10 szög terjedő apróhirdetés 60 fillérbe kerül.

Intelligens kereskedelmi iskolát végzett leány irodai alkalmazást keres. Cim a kiadóhivatalban tudható meg.

Hivatali szolgálai állást keres keresztyén férfi, aki a katonai szolgálatnak eleget tett.

Iskolás gyermekeket lakásra és ellátásra elfogad jó család. Cim a kiadóban.

NAGY VÁLASZTÉK!

Női, férfi kesztyük stb. cikkekben. Olcsó árban

HAKMÜLLER

Kolostor-utca 23. sz. a. a legrégebbi katolikus üzletben.